

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

BEDACTIONEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
penh. Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erszébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licări mai dese după tarifară
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dâsul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 84.

Brașov, Joi 14 (27) Aprilie.

1905.

Resistența austriacilor.

(a) A fost o letargie, care a ținut decenii întregi, și care a paralizat ori-ce acțiune unitară în Cislaithania față cu postulatele, ce se ridicau din ce în ce mai impetuos din partea Maghiarilor față cu Coróna.

Și postulatele acestea nu erau de natură să fie tranșate numai între Unguri și Corónă, căci interese capitale economice și politice austriace erau în joc, la rezolvirea cărora cei de dincolo de Laita ar fi trebuit să ia și ei cuvântul, decât altercațiunile lor locale nu i-ar fi împedat s'o facă acesta.

Nu e de mirat așa-dér că cunoscuta propunere a lui Derschatta, a avut efectul unei revelațiuni și a produs o armonie neașteptată între partidele austriace. Sesiunea parlamentului austriac, ce s'a ținut între 24 Ianuarie și 11 Aprilie a. c., va rămâne deci pentru toate timpurile memorabilă, nu numai pentru-că în această sesiune s'a înmormântat obstrucțiunea, care timp îndelungat a paralizat puțința de a lucra a acestui parlament, ci mai ales pentru-că în această sesiune partidele austriace, fără deosebire de naționalitate, au ajuns la convingerea, că au și ele o patrie. La o parte deci cu certele interne și cu toții să dăm pept cu adversarul comun, care vré să ne desbrace patria de caracterul ei istoric și de misiunea, ce are să o împlinescă în concertul statelor europene. Așa și-au dis partidele austriace și așa au lucrat.

Nu mai vrem să fim surprinși cu fapte împlinite, cum ni-s'a întâmplat cu alte ocaziuni, ci vrem să dăm față cu postulatele maghiare, să le analizăm și să ne pronunțăm și noi asupra lor!

Curentul acesta se sintetisează și în articolele de Pasci ale diferiților politicieni austriaci, dintre cari relevăm cu deosebire articolul deputatului Heinrich Prade,

publicat în „Neue Freie Presse“ și amintit și la alt loc al numărului nostru de astăzi.

Vorbind de comisiunea instituită după propunerea lui Derschatta, Prade spune, că acea comisiune va avé să fixeze neegalitatea legilor ungare și va trebui să se îngrijescă, ca articolul 11 de lege ungară și legile austriace de la 1867 să se înlocuiescă cu un tractat de stat, în care să se stipuleze exact drepturile și datoriile fie-cărui dintre cele două state. În tractatul acesta să se rezolvăscă cuota după o cheie permanentă, repartizarea datoriei de stat, cestiunea politicii de bancă, vamă a căilor ferate și tarifelor; să se fixeze principii comune pentru legislațiunea social-politică, să se stabilească o durată mai lungă a raporturilor de tractat și să se dea garanții, că armata va rămâne unitară sub puterea de comandă nelimitată a împăratului și regelui.

Mai departe comisiunea va avé problema să examineze ce schimbări de legi vor fi necesare, decât acest tractat va fi încheiat, și pactul cu Ungaria va trebui înnoit, séu ce prețuri vor trebui să se facă pe toate terenele legislațiunii, când ar fi să se facă separația armatei și separația teritoriului economic.

Suntem în ajunul redeschiderii dietei ungare și crisa nu s'a apropiat nici cu un pas măcar de soluțiune. Este de prevădit înse, că postulatele maghiare nu se vor acorda, și anume nu numai fiind-că se lovesc de împotrivirea corónai, ci mai ales fiind-că politicienii din Cislaithania alarmați de gravitatea intereselor amenințate a patriei lor, de astă dată s'au pus la rezistență serioasă.

Și decât mai adăogăm la acestea și glasul contelui Ioan Zichy, amintit în altă parte a numărului nostru de astăzi, trebuie să concludem, că îndirjita campanie a koșuțiștilor se va sfârși cu fiasco. Contele Zichy se scie că este intim la curtea presumpțivului moștenitor de

tron și părerea lui nu este decât un resunet al părerilor ce domineză în cercurile apropiate de tron.

Brașov, 13 (26) Aprilie.

»**Novoje Wremja**« — amenință. Ziarul rusesc »Novoje Wremja« scrie un articol cam înțepat asupra politicii statelor din Balcani. În acel articol se cuprinde următorul pasagiu:

»Scirile din Balcani sunt foarte neliniștitoare. Inarmările statelor inspiră mari îngrijiri. Serbia renunță la încercarea nouelor sale tunuri, atât este de grăbită. România declară, că va cheltui 50 de milioane pentru »îmbunătățiri« în armată și probabilitatea unui război bulgaro-turcesc este foarte mare. Nu cumva România vré să profite de acest război, așa cum a profitat de cel bulgaro-serb, când a ocupat Arab-Tabia? România să nu uite, că Rusia are o flotă în Marea Negră, ori crede că Galații, Brăila, Constanța și Sulina sunt inexpugnabile? Séu că debarcarea în Dobrogea nu se va pute face pe costele ei?... Nu vorbim de Serbia, care nici într'un cas nu pôte lua ofensiva, ori cât de mult ar dori-o acesta. Este însă vorba de Bulgaria, care trebuie să-și asigure existența, ca să nu mai pôtă fi atacată din 3 părți. Credem, că ținta flotei noastre în Marea Negră nu este numai pentru a ține Constantinopolul în respect, séu să apere costele noastre. Vom aștepta desfășurarea evenimentelor...«

Foile italiene despre intrevederea dela Veneția. Ziarele italiene consacra comen-tarii favorabile intrevederii dintre miniștrii Tittoni și Goluchowsky.

»Giornale di Venezia« consideră intrevederea ca fiind de bun augur și do-resce ca ea să facă să dispară bănuelile, cari ar exista și să consolideze bunele rapoorturi dintre Italia și Austro-Ungaria.

»Adriatico« ăice că intrevederea dela Veneția este o nouă manifestare cordială a rapoorturilor dintre două State. Acest ziar crede că d-l Tittoni și Goluchowski se vor ocupa de chestiunile cele mai importante de interes comun.

E probabil ăice »Adriatico«, că se va

vorbi și de Macedonia precum și de chestia balcanică, eliminându-se ori-ce motiv de eventuale disensiuni. Intrevederea din Veneția va pute astfel fi salutată ca un eveniment fericit.

»Gazzetta di Venezia« ăice că intrevederea dintre miniștrii de externe italian și austro-ungar este mai ales remarcabilă prin faptul că dânsa se face într'un moment grav al politicii internaționale. Italia trebuie să ia toate precauțiunile pentru-ca drepturile sale în Orient să fie salvagardate dér trebuie pe de altă parte să observe cu scrupulositate și credință tratatele de alianță. Contele Goluchowsky, adaugă ziarul, vine la nisce prietini și d-l Tittoni va scie să-i dovedescă acesta.

Mișcarea albanesă. Din Constantinopol vine scirea, că 3000 Albanesi înarmați au atacat orașul Prizrend. Trupele turcesci, cari se aflau în oraș, au respins atacul. Pe ambele părți au fost mari pierderi. O scire, înregistrată de ziarul londonez »Morning Leader« ăice, că prințul Ghica, pretendentul la tronul Albaniei, e convins de succesul insurecțiunii Albanezilor, ce va urma în toamna viitoare, deore-ce toate puterile, afară de Austro-Ungaria, ar fi acceptat (?) planul său. De-asemenea i-au promis ajutorul lor comitetele macedonene și Saraffoff. Prințul Ghica a mai asigurat, că are la dispoziție voluntari proprii și italieni, cari sunt gata a se lupta pentru cestiunea albanesă.

Observațiuni economice.

II.

Cei patru mari factori de dezvoltare a economiei și avuției noastre naționale prin cari s'ar pute obține mari rezultate și în scurtă vreme, ar fi:

1) Punerea în exploatare și valoare cât mai neîntârziată a codrilor și pădurilor comunale seculare.

2) Dezvoltarea pomiculturii în popor și comercializarea ei și reconstituirea vilor distruse de filoxeră.

3) Economia vitelor, în special cultura cailor, și ameliorarea culturii vitelor bovine cu înființarea de lăptării societare.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

În potriua alcoolismului.

În Germania se bea mult și era firesc ca omenii cuminți, pătrunși de primejdia alcoolismului, să întreprindă o luptă crâncenă în potriua acestui mare dușman social. Într'o dare de semn pe care o publică în ultimul număr al »Revistei de Igienă« din Berlin, d-rul Erich Flade din Dresden arată în ce fel s'a încercat combaterea alcoolismului în țările germane, — lucrare pe care o resumăm pentru cetitori acestui ziar.

S'a dovedit, că în Germania alcoolismul ia o întindere din ce în ce mai mare mulțumită berei în sticle pe care o pôte vinde ori-cine, fără a avé nevoie de licență. Berea în sticle se vinde pretutindeni: prin băcării, prin prăvălii, prin pivnițele în cari se vând legume, prin gan-gurii, prin stabilimentele industriale.

Cărutele cu bere în sticle pun berea

la îndemâna fie-cărui și o dau pe datorie, așa că de la o vreme nu se mai găsește casă de lucrător în care sticlele golite să lipsescă de pe masă. Și béu toți, tineri și bătrâni, femei și copii.

Faptul, că mai ales prin acele locuri în cari se află fabricii, nu mai e chip să nu dai de omeni beți, a îndemnat autoritățile prusiene de a încerca înlăturarea acestei primejdii. În primul rând e vorba, că de acuma înainte și vîndătorii berei în sticle să aibă nevoie de concesiune séu licență și inspectorul industrial Dr. Fuchs a fost de părere, ca vîndarea berei în sticle să se îngădue numai acolo unde nu sunt crășme séu berării.

Lupta împotriva alcoolismului se mai duce și cu alte mijloce. Asociațiunea centrală pentru combaterea alcoolismului a rânduit facerea unor cursuri științifice pentru studiul alcoolismului. Un medic berlin, doctor Grotjahn, a ținut câte-va cuvântări asupra alcoolismului și economiei naționale, ér profesorul Dr. Grawitz a vorbit asupra felului în care alcoolul lucrăză

asupra trupului și a spiritului, arătând ce pătesc copiii unor părinți cari trag la mîsea, cari sunt legațiurile dintre beție și viața sexuală, precum și chipul în care ar pute să se combată beția în viața casnică și școlă.

Ministeriul de justiție din Prusia, aprobând cererea Asociațiunei rhenane în potriua abuzului bețurilor spirituoase, a decis, că de acuma înainte punerea sub tutelă a persoanelor dovedite, că suferă de alcoolism, să fie amănată ori de câte-ori indiviții respectivii vor declara, că intră într'o societate de abstenență.

Este aicea locul de a arăta, că în toate țările apusene se află multe societăți de abstenență — unele cu, altele fără caracter religios — cari au scăpat sute de omeni de darul beției.

La universitatea din Iena și la școla superioară tehnică din Charlottenburg de lângă Berlin s'au înființat heim-uri studențesci — odăi mobilate în legătură cu săli de lectură, birt, săli de scrimă, de dans

etc. — în cari studenții nu sunt nevoiți să consume bețuri spirituoase.

La Spandau, unde se află marile ateliere ale arsenalului prusian, cantinele nu sunt deschise decât câte-o jumătate de cés înainte și după amiazi. În urma acestei măsurii, lucrătorii — în număr de 1.500 — nu mai consumă decât 2 tone de bere pe când înainte se bea câte 12—15 tone.

În cantinele regimentului de infanterie din Bavaria (Nürnberg) nu se mai vinde rachiu, dér și vîndarea berei a scăput de când căpitanul Schulz a întrodus vîndarea limonășilor gustose, cari se vind cu prețul de 3 și 5 pfenigi sticla; într'un an s'au vîndut 68.000 sticle de limonadă.

În multe părți s'au împărțit în mod gratuit diferite scrieri și broșuri populare asupra primejdiilor alcoolismului.

În practica medicală se vede, că de câți-va ani încóce au scăput medicamentele pregătite cu coniac precum și vinurile prescrise omenilor cari au suferit de o bôlă grea. De curînd o revistă medicală

4) Desvoltarea și concentrarea industriei textile de casă, pentru a-i crea un debușeu și desfacere.

Să vedem ce am făcut noi pe aceste țărături.

Institutele noastre culturale mari și mici, s'au mărginit la aranjarea câtorva esposițiunii de industrie casnică. Atâta și nimic mai mult. Nu scim, decât vre-una din ele au venit în discuție în conferințele directorilor băncilor noastre și se se fi luat pentru vre-una din ele o măsură ôre-care; n'am auzit și n'am cetit ca băncile să aibă vre-una prevăzute sume anumite pentru plata unei, ori a unor persoane însărcinate a se ocupa de ele, séu să fi pus v'r'un plan în executare în privința lor. Reuniunile femeilor române nu au eșit din stadiul de proiecte și studii. Până acuma nu au deschis orî înființat nici dênsele nici un Bazar, orî magazie publică, fie în orașele noastre, fie în cele din străinătate, în care să espună produsele mânilor femeiesci și să le procure desfacere. Și totuși producțiunea depinde de desfacerea cu folos. Reuniunea agricolă română din com. Sibiuului a fost mai activă și are de remarcat rezultate frumusele și în direcția acésta.

Să trec la inițiativa privată. În raportul anual al Ministerului ungar de agricultură pe anul 1904, publicat acum vre-o trei săptămâni în ziarul »Pester Lloyd«, am văzut ce pôte face un singur om de inimă. D-l Bezerédj șeful și inspectorul serviciului de sericicultură, la jubileul séu de 25 ani de serviciu a putut să arate cu cifre, că dênșul a ridicat producțiunea vermilor de mătase în Ungaria dela 17.000 kgr. gogoși la peste 1,130,000 kgr. gogoși anual și în interval de 25 ani el a plătit la producători pentru cultura viermilor de mătase în total 69,783,926 corône, care s'a saldat cu o prea mică diferență și pierde pentru stat, și a dat pânea și esistența la peste 300,000 suflete.

Cultura viermilor de mătase în Ungaria a fost: în anul 1879 de 2507 klg., ér în 1904 de 1,633,452 klg. gogoși, ér în bani 7400 corône în 1897 și 3,101,167 corône în 1903 și 4,509,945 corône în 1904. Ocupate în sericicultură au fost în anul din urmă 112,712 familii.

Tot așa demne de remarcat erau și progresele pe terenul apiculturii, pomologiei, viilor etc. La noi? Nimic.

În Brașov avem o școlă comercială română. Ce impuls și ce direcție se dă de acolo în direcțiunile amintite? Merceologul din Scheiù dela acésta școlă se ocupă și se preocupă de bilanțurile dela moștile din România ale bisericii Sf. Nicolae și de desvoltarea agriculturii pe Bărăgan; dér până acum nu are adunate nici măcar cel puțin niscaiva eşantilóne de lánuri românesci, nu are nici modele, nici tiparuri de țesături locale la catedra de cunoșcerea mărfurilor, deși se obișnuiesc la tóte șco-

lele speciale, ca aceste să fie arătate în natură.

Și cu ce vor face Românii negoț și ce vor aplica în acest negoț, decât nu ceea ce au și produs ei înșiși, adecă produsul mâinii lor? Ceea-ce n'au făcut economiștii, tehnologii și merceologii, direct chemați și interesați de a face, a făcut în ce privește industria casnică un agronom dela Sibiu, profesorul de agricultură D. Comșa, dând la lumină volumul prea frumos de industrie textilă românescă, scóasă din fundul lăqilor, unde era dată uitării, lucrare ce-i servește și dênșului și némului românesc spre fală și cinste.

Ţilele aceste primirăm și noi prospectul despre înființarea unei instituții nouă de bancă, care între altele indică, că ar vré să facă ceva și în direcțiunea acésta. Evident, că cu băncile existente din apropiere cu filiala »Albina« în centru și cu »Rêșnoveana«, »Parsimonia«, »Creditul« și cu băncile din depărtare, n'ar fi fost de ajuns! Au mai rămas în perspectivă de a se înființa vre-o două bănci Tohăne, una Poenăreană, o Holbăciana și o Stupineană. Cu patru bănci într'un ținut, unde agricultura la Români este o cantitate aprópe negliabilă și unde numai economia vitelor și industria de casă ar fi de desvoltat, și totuși să nu fie de ajuns? Dér din prospectul trimis noué despre noua bancă, ce se proiectează a se înființa în Săcele, vedem, că spre deosebire de celelalte, acésta și-a pus la còda prospectului ca problemă și sprijinirea, cultivarea și valorisarea industriei de casă a poporului român din Săcele.

(Va urma)

Crisa ungară.

(Incercări noué)

Încă înainte de sêrbătorile apusene s'a fost răspândit svonul, că după Pasci îndată se va relua firul încurcat al rezolvării crizei ungare. Svonul acesta se reeditază din nou. După o telegramă din Budapesta în cercurile liberale se vorbește, că contele Tisza va merge în decursul zilei de ađi la Vieana, în audiență. Tisza va cere din nou să fie absolvat definitiv de sarcina ministru președinte și va raporta monarhului asupra situațiunei.

După Tisza Maj. Sa ar primi în audiență pe contele Andrassy, apoi probabil, că și pe Francisc Kossuth.

„Neues Wiener Tagblatt“ confirmă scirea, că Maj. Sa va veni la începutul lunii Maiù în Budapesta, pentru-ca să facă încercări definitive spre rezolvarea crizei; ér „Politikai Ertesitô“ crede a sci, că înainte de a-se deschide dieta (3 Maiù) va fi numit noul guvern.

*

Intr'aceea bate la ochi un articol, ce l'a publicat contele Ioan Zichy din incidentul sêrbătorilor. În acest articol fostul

președinte al partidului popular nu vré să scie de pretensiuni naționale față cu armata și ăce că comanda maghiară și independența economică sunt un *plastru în colorii naționale*, cu care coalițiunea opozițională vré să acopere buba cea rea a corupțiunei regimului liberal. Acésta corupțiune — ăce el — trebuie mai întâi să o îndepărteze și stârpescă coalițiunea, căci numai într'un corp sănêtos pôte locui și un spirit sănêtos și numai pe o basă solidă se pôte ridica cupola, pe care să o împodobim apoi cu stindard național.

*

Dintre articolele de Pasci privitoare la crisa mai amintim și pe acela al deputatului austriac Prade, care ăce, că deși se va face un pact între Austria și Ungaria, condiția lui principală pôte să fie numai aceea, că Austria și Ungaria trebuie să încheie între sine un *pact de stat* formal, pe timp cât se pôte mai îndelungat. Acésta părere e dominantă în comisiunea parlamentară alésă pentru pregătirea revizuirii pactului. Decă nu va succede acésta, atunci va trebui să urmeze o rupătură între cele două state.

Un Procuror agitator.

(Continuare).

Apărătorul C. Brediceanu continuând arată deosebirea între Ungaria veche și Ungaria nouă, idea de castă, pe care a fost basată constituția veche și ideea națională, care a înlocuit ideea de castă, unitatea veche de drept public trebuind să trecă în unitate după naționalitate. Vechea solidaritate a celor privilegiați a trebuit să facă loc solidarității naționale, care a grupat popórele după naționalitate. Maghiarii voesc însă să monopolizeze drepturile, ce rezultă din dominațiunea ideii naționale, creând o nouă clasă de privilegiați; clasa nobililor voesc să o înlocuiescă cu poporul maghiar, ca singur investit cu drepturi și influență în viața de stat.

Apărătorul face apoi unele repriviri istorice, arătând cum Ungurii în secolul al XVIII-lea sub Carol III au pierdut organizațiunea națională a armatei, pentru care se luptă astăđi și au ajuns strâns legați de Austria prin sancțiunea pragmatică. Ungurii au primit în schimb pentru aceste jertfe eliberarea pe vecie de dare publică a nobilimei, adecă a națiunei politice de atunci. În consecență Ungaria a devenit provincie și în curs de 25 ani nu s'a ținut decât de trei-orî diete, cari erau deschise de comisari nemți. Când Iosif al II-lea a dat patenta de toleranță, protestanții maghiari au atârnat pe bisericile lor pajura cu două capete. Până aici a ajuns timpirea simțului prin ordinea publică basată pe domnia claselor privilegiate.

ÉR Maghiarii umblă să creeze ađi o clasă privilegiată prin abus de ideea de

naționalitate. Când Iosif II a voit să scóte limba latină din administrația țării, numai un singur comitat s'a declarat pentru introducerea limbei maghiare în locul celei latine. Tóte cele-lalte au declarat, că limba maghiară nu e aptă pentru administrarea afacerilor publice.

Ideia de naționalitate a scos din țînă constituția de castă, a propagat drepturile fie-cărui cetățên și egalitatea înaintea legii. Maghiarii să nu abuzeze de acest principiu, căci orî-ce abus în contra lui, se pedepsește și se rêsună.

Apărătorul respinge apoi frasa despre drepturile cele multe, de cari s'ar bucura naționalitățile în Ungaria. Priviți — ăce — la Belgia, Elveția séu Bucovina vecină, unde statul a înființat gimnasiu cu limba de propunere română, unde limba română e admisă în justiție ca limbă de pertractare, în care se redactéză procesul verbal și sentința. Înființat'a statul în Ungaria un singur gimnasiu cu limba de propunere română? Ba.

D-l Brediceanu trece apoi la cestiunea, decât statul are drept să propage maghiarizarea, cum a ăis procurorul, și dovedește, că statul abuzéză de puterea sa, când încercă acésta și pécătuesce contra dreptului natural și contra libertății garantate de repetite-orî naționalităților.

Citéză apoi din scrierile lui Ludovic Kossuth, care — pornind dela afirmarea: »Noi (Maghiarii) n'am omorît pe nimenea pentru-ca noi să trăim«, — susține, că Maghiarii totdeauna au oferit scut diferitelor naționalități să-și desvólte limba lor și că nici el, nici națiunea maghiară n'au voit niciodată și nu voesc să suprimă limba concetățenilor nemaghiari; ei numai atât au voit și voesc, că, precum una e țera, una să fie și limba diplomatică în dietă și în guvernarea țării.

Apărătorul răspunde apoi procurorului, care a comentat proiectul de lege al lui Berzeviczy într'un spirit cu totul străin de acest proiect; cetesce apoi părți din cuprinsul reprezentațiunei episcopatului bisericii gr. or. române, dovedind, că scopul proiectului de lege amintit este maghiarizarea cu forța.

Partea din urmă a discursului o vom resuma în numărul viitor.

Flota rusescă și flota japonesă.

Correspondentul din Saigon al agenției »Havas«, care a sosit la Kamran, telegrafiază următoarele: În baia Kamran au fost cu totul 52 vase rusesci, printre cari și vasele de transport. Flota a plecat Sâmbătă la amiađi în direcție nordică. La orizontul golfului au mai rămas numai crucișătorul chirasat »Svietlana« și vasul-spital »Orel«, apoi patru vase germane, șapte danese și trei vase de transport rusesci, cu totul 16. Distrugătoare de torpilóre rusesci fac serviciu de observațiune

berlinesă a protestat în potriiva spitalului »Charité« din Berlin în care s'a cheltuit pentru beături alcoolice suma de 45.300 mărci, pe când pentru cacao, cèiù, cafea și zahăr nu s'a cheltuit decât 21300 mărci.

Doctorul von Bunge a publicat două lucrări asupra acțiunei alcoolului asupra urmașilor.

D-sa a dovedit, că fetele unor ómenî, cari béu beături alcoolice, se îmbolnăvesc adesea de tuberculosă, capetă dinți stricați și nu sunt în stare să-și alăpteze copiii. Bólele nervóse sunt de asemenea foarte răspândite printre copiii ómenilor învățați cu beătură. Se scie de alt-fel cât de mare e mortalitatea copiilor nou-născuți în familiile, în cari beutura nu lipsese de la masă.

Medicul primar al orașului Bále din Elveția, studiind cauzele morții, a dovedit, că foarte de multe-orî bólele grele se termină cu mórtea numai din pricina, că ómenii capetă, ca complicațiune, »delirium tremens«. Din pricina beăturii, s'au înmulțit casurile de ciroză a ficatului.

În orașul Breslau s'a constatat, că berarii — ca unii cari consumă cele mai mari cantități de bere — dau cel mai mare număr de bóle de inimă, de ficat și de rinichi. Strohmeyer a arătat marele număr de nebuni între aceia cari au abusat de beături spirtóse. Elliot din New-York a găsit și dênșul, că în trecutul nebunilor se găsece mai ales două cauze: sifilisul și alcoolismul. Lavarienne este de părere, că numai alcoolismul e de vină, decât în unele departamente franceze numărul tuberculoșilor este din ce în ce mai mare. Copiii bețivanilor sunt mai tot-déuna ofticoși.

La congresul internațional de igienă școlară, care a avut loc în anul trecut la Nürnberg, doi medici s'au ocupat cu cestiunea alcoolismului. Ei au ajuns la conclusiunea, că beaturile spirtóse nu trebuie consumate de elevii școlólor primare și secundare și că atât profesorii, cât și medicii inspectorii ai școlólor trebuie să lupte în potriiva alcoolismului — servind chiar dênșii ca pildă. Pe cât se pare, lucrurile în acésta privință stau cam prost în Germania: Un medic din Gera a publicat re-

sultatele cercetărilor sale, din care rezultă următoarele: Din 515 băeți de școlă s'au găsit numai 4, din 554 fete numai 8 cari nu béuseră vre-o beatură spirtóasă; 250 băeți și 270 fete cunosceau gustul rachiuului, 235 băeți și 237 fete pe acela al vinului, 109 băeți și 130 fete au recunoscut, că beau bere în fie-care ăi. Rachiuul îl beau din când în când și elevii claselor elementare.

Bourneville, medicul asilului Bicêtre din Paris spune, că din statistica copiilor idioti, epilectici, rămași înapoi în inteligență și isterici, 2554 la număr, reiese, că de foarte multe orî părinții erau alcoolici. Resultate analóge au dat statisticele lui Cassel la Berlin și ale lui Schmidt-Monard la Halle.

La expozițiunea universală de la Paris s'a putut vedé în ce mod e combătut alcoolismul în Rusia.

Societățile de temperanță, sprijinite de Stat, supraveghéză comerțul cu beaturile spirtóse, ține conferințe populare în cari se arată primejdia alcoolismului, înființéză ospătării, ceainării, cabinete de

lectură. S'au înființat spitale speciale pentru căutarea alcooliceilor.

Fie-care societate de temperanță capetă o subvențiune de 50.000 ruble din partea statului; ele sunt în mare parte compuse chiar de funcționarii statului. În anul 1900 statul rusesc, a cheltuit pentru lupta anti-alcoolică respectabila sumă de 2.711,000 ruble.

Combaterea cea mai rațională a alcoolismului se face în Islanda. Acolo crășmele sunt deschise numai în zilele de lucru; beaturile spirtóse nu se pot fabrica chiar în Islanda, ci se împórtă din afară. Pentru fie-care concesiune se plătesce statului o taxă fixă de 500 corône pe an, la care se mai ia o altă taxă de 500 corône, a debitului, pe 5 ani, și afară de aceste taxe o a treia taxă anuală, a licenței, 300 corône prin orașe și 200 corône la țera.

Între cele 50 centre comerciale ale Islandei, se găsece numai 17 în cari se vënd beături spirtóse. Numai în 7 crășme — șapte în întréga Islanda — se mai vinde rachiu. — (Epoca)

lângă țerm. Cruciașorul frances »Descartes« a plecat Sâmbătă după amiazi spre Nhatang. Un pescar a declarat, că s'a întâlnit la Nhatang cu vre-o 20 vase de război, der nu știe dacă au fost japoneze. Pescari și alte persoane afirmă, că alaltă-eri s'a auzit în largul mării spre Kamran o viuă canoadă. Se poate că e vorba de exerciții de tir, ce flota lui Rosdestvensky le face adeseori în calea sa. Se crede, că amiralul rus face toate sforțările de a se uni cu escadra lui Nebogatov înainte de a procede la o acțiune decisivă. Toți, cari au avut ocaziune a se apropia de flota rusescă spun, că ofițerii și soldații se portă cu deosebită încredere față de Rosdestvensky, însă vasele rusești nu produc o deosebită impresie.

Despre flota japoneză lipsesc sciri pozitive. Din *Manilla* se telegrafiază cu data de 22 I. c., că se așteaptă să sosesc acolo escadra amiralului *Kamimura*. Consulul japonez din *Manilla* a declarat, că vasele japoneze nu vor intra în port, ci vor circula înafară de port.

SCIRILE ȚILEI.

— 13 (25) Aprilie.

Iubileul regelui Carol al României. Țilele acestea d-l Dr. Istrati a fost primit — după cum cetim în foile de peste Carpați — în audiență la Regele Carol. D-l Dr. Istrati este organizatorul expoziției agricole, ce se va aranja la domnia sa ocaziunea aniversării de 40 ani a domniei lui Carol. Regele s'a întreținut timp mai îndelungat cu d-l Dr. Istrati asupra acestei țesposițiunii și și-a exprimat dorința, ca expoziția să fie exclusiv națională. Se vor espune toate produsele solului, industriei și agriculturii române, instrumentele și mașinile de carl se servesc țeranii. Secția etnografică va prezenta un tablou despre evoluția istorică a agriculturii, costumelor, moravurilor poporului român. — Regele are de gând să facă în amintirea aniversării o fundațiune mai mare pentru ajutorarea țeranilor în timp de lipsă. Cu elaborarea detaliilor acestei fundațiunii regele a însărcinat pe d-l I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coronei.

De la Academia Română. Premiul *A-damachi* de 5000 lei, care e divisibil, a fost distribuit astfel: 1300 lei d-lui V. *Păcățianu* pentru »Cartea de aur«, 1000 lei d. *M. Sadoveanu* pentru romanul »Soimii« și »Dureri înăbușite«, 1000 lei d-lui căpit. D. *Ionescu* pentru »Monografia Dobrogei«, 800 lei d-lui Al. *Ștefulescu* pentru »Gorjul pitoresc«, 500 lei d-lui I. *Rusu-Sirianu* pentru »România din statul ungar« și 400 lei d-lui *Scriban* de la Iași pentru »Predicile morale«. Membrii corespondenți ai Academiei au fost aleși d-nii prof. *Ghibănescu* din Iași și d-l Dr. *Sextil Pușcariu*. — După cum suntem informați, eri s'a închis sesiunea generală. D-l *Kalinderu* a rostit un călduros discurs de încheiere, în care a relevat cu deosebire prezența membrilor de peste graniță la sesiunea din est-an. Președintele pe un an al Academiei a fost reales d-l I. *Kalinderu*, ér secretar general pe 7 ani d-l *Dim. Sturdza*.

Din Sălagiu ni-se scrie: Români din Sălagiu — se fie la locul lor. Pe ziua de 3 Maiu n. este conchemată adunarea generală de primăvară a comitatului Sălagiu. În această adunare se va discuta între altele și purtarea administrației față de Români, cari au luat parte la alegerea din Cebul-Silvaniei. — Viceșpanul va fi interpelat și somat să dea deslușirile cele mai amănunțite despre fărâdelegile ce au fost siliți a-le suferi frații noștri la acea alegere brutală și fără păceare. Decî nici un membru român să nu lipsescă de la adunare. Convocătorul este acesta: Congregațiunea comitatensă este convocată pe 3 Maiu a. c. 10 ore a. m. Cu stimă rugăm pe membrii români ai reprezentanței comitatense, ca să binevoescă a-se prezenta în număr complet la această adunare și la conferința confidențială prealabilă, ce va avé loc în Zălau, hotelul »Tigru«, în ziua adunării la 7 ore a. m. *Șimleu*, 20 Aprilie 1905. — *A. Cosma, Dr. G. Pap.*

Intregirea protopopiatelor Făgăraș și Bran. Consistoriul arhidiececesan din Sibiu a dat ordin, ca posturile vacante de protopresbiteri în Făgăraș și Bran să se întregescă prin alegere. Pentru postul de protopop al tractului Făgăraș s'a și publicat concurs, ér în tractul Bran acum se fac pregătirile pentru publicarea concursului. Dată fiind importanța acestor oficii Români din Țera Oltului și din Țera

Bârsei așteptă cu viu interes rezultatul alegerilor.

Aniversarea nașterii Regelui Carol Cu ocazia celei de a 66 aniversări a nașterii Regelui Carol. Regina i-a oferit splendidă sculptură »Evanghelistul«, datorită d-lui Oscar Späthe, pe care Suverana a reținut-o cu ocazia vizitei făcute la expoziția »Tinerimei artistice«.

Distincțiune. D-l *Dimitrie Comșa*, profesor la seminarul din Sibiu, autorul albumului de țesături și cusături țărănești a fost decorat din partea Regelui Carol cu »Stéua României« în gradul de cavalier.

Din Zărnesci ni-se scrie: Dumineca trecută s'a dat ființă unei reuniuni noue în comuna Zărnesci sub numele »Reuniunea femeilor române gr. or. pentru împodobirea bisericilor gr. or. din Zărnesci«. Un număr însemnat de femei, aprópe 150, s'au înscris membre ale acestei reuniuni, dintre acestea 20 s'au făcut membre fundatoare și pe viétă cu taxa de 40 și 20 cor. Reuniunea s'a constituit sub cele mai frumoase auspicii, proclamând cu mare însuflețire de presidență pe nobila, evlavioasă și de toți prețuita domnă *Elena Dr. Iancu Meșianu*. După votarea statutelor și așternerea lor spre aprobare la Consistoriul arhidiececesan, s'a ales un comitet de 10 membre ord. și 5 suplen. și 6 bărbați de încredere. Comitetul și-a ales de vicepresidență pe d-na preotésă *Anastasia Ioan Strévoiu*, de casieră pe d-na *Ecaterina Rude*, controlor d-na farmacistă *Aurelia Cutean*, ér de secretar pe d-l *Pomp. Dan*.

D-l advocat *Dr. Emil Dan*, care și-a deschis nu de mult cancelaria în comuna sa natală Zărnesci, a trecut ca advocat la filiala »Albina« din Brașov ca asociat al d-lui *Iosif Pușcariu*. Depărtarea lui din Zărnesci, unde a fost așteptat și primit cu multă căldură și unde de asemenea îi era deschis un frumos teren de activitate, a produs regrete în societatea românescă de aici, ai cărei fruntași au stăruit mult pentru rămânerea lui în comuna Zărnesci.

Aromâni în Sibiu. Duminecă dimineța — scrie »T. R.« — o cétă de 100—150 de Macedo-Români așteptau la gara din Sibiu plecarea trenului, care să-i ducă în România. Oameni înalți, osoși, der slăbiți de necazuri, cu opinci, ițari și țundră sură cu fes și peste fes acoperiți cu gluga țundrei. Pe plóie și vânt așteptau s'ermâni sub cerul liber, în prēja gării. Având afaceri la gară, am dat în vorbă cu ei întrebându-i: »De unde sunteți?« — »Din Macedonia«. — »Unde mergeți?« — »La România«, mi-au răspuns cei din apropierea mea. Durere însă, că nescind graiul macedo-român, nu m'am putut întreține mai mult cu ei. Și sigur, că nici ei nu mi-au înțeles întrebările, ci mi-au răspuns instinctiv, că de unde sunt și unde merg. — Se duc s'ermâni la frații liberi, după ce căminele și moșioarele de acasă le-au fost distruse și pârjolite de ucigași și jefuitorii comitetului revoluționar bulgar.

Un cadou misterios. În Vatican s-osesce de căți-va ani în fie-care Duminecă a Pascilor un pachet de mare valóre. Așa s'a întâmplat și anul acesta. În pachet era ca de obicei un ou de fildeș căptușit cu mătase albastră și înăuntru gălbenușul îl reprezentă o cutióră rotundă de aur, ér în cutióră un rubin superb împrejmuit de diamante. Valórea acestora póte să fie cel puțin 40.000 coróne. Cine póte fi misteriosul donator, nu s'a putut afla până acum. Pachetul se trimite în fie-care an din alt oraș al Europei. La 1896 a fost trimis din Berlin, la 1899 din Lipsea, la 1901 din Düsseldorf, la 1902 din Bucuresci, la 1903 din Viena și la 1904 din Milano. Se crede că donatorul este vr'un domnitor, care nu vré să-și descopere persoana.

Căsătorie obligátore. Consiliul internațional al femeilor din New-York a hotărît să adreseze președintelui Roosevelt o petiție, prin care se arată că cea mai bună măsură contra »sinuciderii de rasă« de care a vorbit Roosevelt, ar fi o lege, care să facă căsătoria obligátore. Sunt în Statele-Unite, spune petiția, 100.000 de femei cari în zadar așteptă un bărbat.

Meningita. Din Innsbruck se anunță cu data de 25 Aprilie: Fiica căpitanului districtual *Galli* a repausat în etate de 17 ani după o bóla de meningită cerebrospinală, care n'a durat de cât câteva ore.

Doué paseri bune. Poliția română din Turnu-Roșu a depeșat alaltă-eri poliției din Clușii să caute în tren doué fete foarte frumoșe, una cu pèrul roșu numită *Fani Bercovici* și alta blondă *Claudina Conchère*. Cele doué fete au stat mai mult timp în Bucuresci, ducend o viétă ușoră și exploatănd pe cavalerii de bani gata. Ele însă

nu s'au mulțumit cu căștigul »cinstit«, ci pe unde au umblat, au pus mâna care pe ce a putut și scoțându-și pașaport și bilet de clasa I, au plecat la Budapesta. Poliția din Clușii primind târziu telegrama, der când a eșit la gară trenul plecase. Cele doué »paseri bune«, vor fi prinse póte la Budapesta.

Maghiarisări de nume. Cea mai recentă listă de maghiarisare este lungă de tot. Nu lipsesce din ea nici *Kohn*, nici *Spitz*, nici *Herșcovici*, der de astă-dată vedem și doué nume românesci, anume pe *Eugen Bran* din Mociu, care și-a schimbat numele în *Belleni*, și pe *Ilie Câmpeanu* din M. Oșorhei, care și-a schimbat numele său și al copiilor minori: *Caterina*, *Ioan* și *Ana* în *Kovacs*. — Uscăturile se se curețe!

Manifestație pentru victimele din Madrid. Dece mii de lucrători au făcut Duminecă o manifestație pentru victimele catastrofei de la rezervórele de apă. Ei au depus pe mormintele lor coróne număróse. Multe personalități republicane au asistat. Liniștea a fost deplină; nici o forță publică n'a apărut pe parcursul cortegiului.

Sciri mărunte. Vaporul frances »Haquaise« și canoniera portugeză »Lion« s'au scufundat în canalul Suez, oprind de o camdată trecerea prin acest canal.

— În mănăstirea Sf. Genoveva din orașul Montreal (Canada), în care se află internate fetele celor mai distinse familii din Canada, s'a iscat un incendiu. 14 maice și eleve și-au aflat mórtea în flacări. Multe fete, cari au sărit prin geamuri în liber, s'au ales cu grave leziuni. În spitalul mănăstirii au ars 6 femei bătrâne, cari, fiind neputincióse, nu și-au putut salva viéta.

Congresul socialiștilor din Ungaria.

Cele doué partide social-democratice din Ungaria, anume partidul social-democrat internațional și cel reorganizat, și-au ales s'erbătorile Pascilor pentru a-și ține congresul anual. Cei dintăi s'au adunat în Budapesta, ér partidul reorganizat la Salonta.

În congresul internaționalilor au izbucnit certe violente între șefii cu diplome și între șefii cu carte mai puțină. Durerea internaționalilor s'a resimțit amar și și-a făcut vânt, mai ales că la alegerile trecute n'au putut răsbi nici cu un candidat pe când reorganizații au reușit să scótă doi deputați. Lupta intelectualilor a susținut-o *Csizmadia Sándor*, poetul socialist, ér a socialiștilor fără multă carte *Jupánii Iacob Weltner* și *Max Grossman*. Biruința a fost pe partea acestor din urmă: congresul a reales comitetul din anul trecut.

Un moment însemnat al congresului social-democraților internaționali a fost, că naționalitățile de astă dată n'au fost reprezentate.

Congresul a fost presidat în prima zi de *Adolf Goldner*, ér a doua zi de *Max Grossmann*.

La congresul din Salonta convocat de partidul social-democrat reorganizat au fost reprezentate 307 organizații comunale cu 522 delegați. Din aceștia 60% erau mici proprietari rurali, 30% muncitori rurali și restul industriași. Cei mai mulți erau din comitatele Arad, Bihor, Iásznagy-kunszolnok, Borșod, Caras-Severin și Vespriim. Numérul delegaților români a fost dispărent (20), după cum accentuază corespondentul lui »Bp. H.«, fiindcă solgăbiraiele îi prigonesc și terorisează pe socialiștii români. Credem însă, că Români vor fi tras și din măcelul dela Aleșd óre-cari învățături.

Congresul a fost presidat de *Mezőfi Vilmos*, deputat. Printre alții au luat cuvântul și *Nicolae Sirma*, înjurând românesce pe solgăbirăul, care l'a ținut închis 5 zile, ca să nu póta merge la congres. Aceași jalbă a expus-o și delegatul *Vasile Francu*. — S'a reconstituit comitetul și s'au accentuat punctele cunoscute ale socialismului, cătră cari s'a adăugat și punctul în care se cere teritor valmal independent și comanda maghiară. S'a hotărît mai departe a se preface organul »Szabad Szó« în țiar cotidian.

Afară de deputatul *Mezőfi*, a mai luat cuvântul și celălalt deputat socialist *Andrei*

Achim, care a căutat să se spele de învinuirile, ce s'au colportat despre densus, ca și cum ar avé de gând să deserteze din partid. Nu voiți deserta — a Țis *Achim* — și până voiți mai avé o picătură de sânge în vine, voiți lupta pentru poporul muncitor și împotriva milionarilor și proprietarilor de latifundii.

Literatură.

Cestiunea numirilor geografice. Conferință ținută la congresul didactic al profesorilor de geografie la Iași a. tr. luna Maiu, de *Nicolae Mazere*, profesor. (Extras din revista »Cultura Română«. Anul II.) Botoșani. Tipografia »Reînvierea« 1905. O broșură de 30 pagini, în care autorul se ocupă și cu numirile geografice din Transilvania.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 26 Aprilie. Contele *Tisza* va merge la 2 Maiu în Viena.

Saigon, 26 Aprilie. Doué-deci vase de război japoneze au trecut pe lângă golful *Kamran*. Doué vase cu orez au fost capturate de Ruși.

Petersburg, 25 Aprilie. Agenția telegrafică rusescă desminte categoric șvonurile răspândite în presă, că guvernul frances din Indochina s'ar fi adresat guvernului rusesc cu rugarea de a da ordine flotei lui *Rosdestvensky* să părăsescă apele litoralului Indochinei. N'a fost nevoie de acesta, dedre-ce flota rusescă n'a violat neutralitatea.

Londra, 25 Aprilie. Se crede că flota lui *Rosdestvensky* se va uni cu escadra lui *Nebogatov* la 28 Aprilie.

Tokio, 25 Aprilie. Guvernul japones și-a exprimat guvernului frances satisfacția pentru înlăturarea conflictului.

Diverse.

Ceva nou despre planeta Marte. — Dela memorabilele descoperiri ale lui *Schiaparelli* asupra planetei Marte, acesta a devenit mai mult ca orî-când obiectul observațiilor continue și stăruitoare ale astronomilor. Dintre observațiile cari s'au ocupat în special în această direcție, este acela al lui *Lowel*, din *Flagstaff* (*Arizona*); el dispune nu numai de un puternic telescop, ci e aședat și foarte bine din punct de vedere climateric: cerul e senin, vântul liniștit și astfel se póte observa bine planeta Marte. Pe discul acestei planete, orî-ce observator e isbit de petele relativ mari și întunecate, căci discul e galben și roșatic. În general, petele în cestiune sunt considerate ca întinderi de apă, decî ca mări ale planetei Marte. Der afară de aceste mari pete întunecate, se mai află și alte puncte negre mai mici, ce în general sunt considerate tot ca lacuri; decăt de mult era indoială, decă aceste pete sunt de apă și decă nu de vegetație. În această direcție anunță acum observatorul sus amintit, că regiunea observată la 4 Aprilie și desemnată sub numele de *Mare Erytraeum* și-a schimbat colórea din albastru-verde în cea de cafenie. Regiunea în cestiune se află acum sub al 35-lea grad de latitudine sudică a lui *Martie* și acum stă într'un restimp ce corespunde cu Februarul nostru. Schimbarea acesta a colóre pare prin urmare a însemna, că în acel loc trebuie să mai fie și alt-ceva afară de apă. În tot cazul observația acesta ca și alte multele de acest fel dovedesce, că pe planeta Marte se întâmplă încă mari schimbări și că ea nu e de loc un corp mort ca luna noastră, ci că pe planeta Marte există viață.

Acestă planetă se află acum în constelația *Scorpionului*, răsare la órele 9 séra, și la 2 dimineța ajunge la meridian. Este cea mai lucitoare stea de pe sudul cerului și impresionsează în deosebi prin lumina sa roșie.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Aprilie n. 1905.

Table with financial data including Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. oil. fer. ung. in aur 3 1/2%, etc.

Advertisement for Bergmann's 'Lilienmilchseife' soap, featuring the 'EU' logo and listing agents in Braşov and Sibiu.

Cursul pieţei Braşov Din 24 Aprilie n. 1905. Table with exchange rates for Banonote rom., Argint român., Napoleond'or., Galbeni, Ruble Rusescoi, Mărci germane, Lire turcescoi, and Cris. fonc. Albina 5%.

ANUNŢ. La farmacia filială în Nagy-Ilva (comună mare românească) se caută un provisor, care să ocupe postul cu 1 Iunie a. c., se cunoască bine limba română, şi ar avea de gând ca pe urmă să se ia în arândă farmacia. Condiţii după învoială. Oferte şi dela Magistri însuraţi, sunt a se adresa: D-lui Gustav Fleischer farmacist în O-Radna (comit. Besztercze-Naszód). 4-6.1728.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Advertisement for H. SCHUL clothing store. Includes an illustration of a man in a suit and text: 'Fiorini 22.80 costă următorul truso pentru bărbaţi, după fasonul şi Moda cea din urmă: în magazinul SCHUL 1 pardesiu englezesc, 1 costum fin complet, 1 pantalon separat de camgarn, 1 Gilet modern eleg. 4 Tote aceste 4 piese costă numai fiorini 22.80.' Also includes 'Omule, astfel habar nu vei avea! în cursă imposibil a căde! Firma, adresa, bine s'o priveşti, haine ieftine şi bune numai la H. SCHUL găseşti!' and address 'HEINRICH SCHUL BRAŞOV Têrgul Inului 28.'

!Noroc deosebit la Török! Neîntrecut este norocul, care favorisează colectura noastră principală. Am plătit On. noştri clienţi în scurt timp câştiguri mai mult de 19 milioane corone, singur în 6 luni din urmă 2 mari câştiguri, şi anume: Premia cea mare de 602,000 Cor. Nr. 98924. Câştigul cel mai mare de 400,000 Cor. „ 83451. Asemenea câştiguri de 100,000, 80,000, 70,000, 60,000, 25,000, 20,000, mai multe à 15,000 şi 10,000 şi afară de acestea multe alte câştiguri. Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari şanse de câştiguri din lume şi a comanda la noi un los norocos. La următoarea loterie de clasă a 16, se vor sorta éraşi din 110.000 losuri 55.000 cu câştiguri, în total cu suma enormă de 14 milioane 459,000 cor.

Ein Jeder suche seinen Namen! Ein Jeder versuche sein Glück mit derjenigen Nummer, welche neben seinem Namen oder dem eines seiner Familienmitglieder verzeichnet steht. Table with names and numbers for a lottery draw.

Cel mai mare magazin de haine gata pentru bărbaţi şi confecţiune de Dame. Filiale: BRAŞOV, Str. Porţii nr. 1 şi în Têrgul-Mureşului.

Cel mai mare câştig event. 1.000,000 Cor. Special 1 premiu cu 600,000, 1 câştig à 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 1 à 90,000, 2 à 80,000, 1 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 40,000, 5 à 30,000, 3 à 25,000, 8 à 20,000, 8 à 15,000, 36 à 10,000, şi încă mai multe altele. Preţul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este: 1/8 los orig. fl. —75, seu cor. 1.50, 1/4 los orig. fl. 1.50, seu cor. 3.—, 1/2 " " " 3.—, " " " 6.—, 1/1 " " " 6.—, " " " 12.—, şi se trimit cu rambursă seu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiose se expediează după tragere. — Planuri oficiose gratis. Ne rugăm ca comanda de losuri originale să se trimită direct la noi până în 2 Maiu a. c.

Cruce seu stea dublă electro-magnetica Patent Nr. 86967. Nu e crucea lui Volta. Vindecă şi inviorează. Deosebită atenţiune e a acest aparat vindecă boala. Nu e mijloc secret. pe lângă garanţie. se da împrejurării, că le vechi de 20 ani. Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ştiuturi de ureche, bătăle de inimă, şgăriuri de inimă, asmă, auşul greu, şgăriuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni şi la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părţile lumii, cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confundat cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât şi în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi Pretul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii şi femei de constituţie foarte slabă. Expediţie din centru şi locul de vëndare pentru ţeră i streinătate e.c. MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colful strada Kálmán.

A. TÖRÖK & Co. Cea mai mare întreprindere de loterie de cl. în Ungaria. Sectiile loteriei de clasă ale colecturei noastre principale sunt: Centrala: Theresienring 46/a. 2. Filială: Muzcumring nr. 11/a. 1. Filială: Waitznering 4/a. 3. Elisabethring 54/a. Serisorea de comandă, de tăiat. Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest. Binevoii a trimitte Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă r. ung. împreună cu pianul oficial. Suma de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine { méză cu mandat postal. } să ştergeţi!)